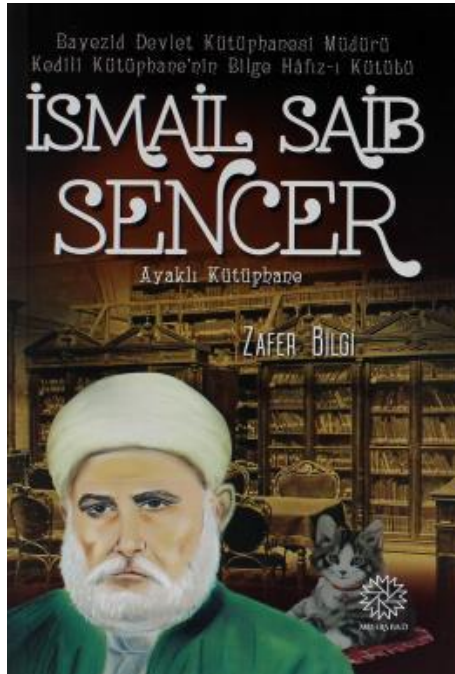

Bilgi, Z. (2017). İsmail Saib Sencer/ Ayaklı Kütüphane. İstanbul: Mihrabat. 203 s.: 21 cm. ISBN: 978-605-672-251-80

Reşit Sarıgül*

Book Review

İsmail Saib Sencer

This paper introduces the book named “İsmail Saib Sencer” written by Zafer Bilgi in 2017. The book which is a biographical book of İsmail Saib Sencer (1871-1940) whom was the last librarian of Ottoman Empire. The book fills an important place in the history of librarianship in Turkey.

Rangathan'ın beş ilkesinden biri olan “Kütüphane gelişen bir organizmadır” ilkesi özellikle değişen dünya ve gelişen teknolojiyle daha da anlam kazanmıştır. Artık mobil uygulamalara inen ve kütüphaneciliğin mekândan ayrı bir kimlik kazandığı günümüzde Zafer Bilgi'nin son Osmanlı hafız-ı kütübü İsmail Saib Sencer'in hayatını ve mesleğe katkılarını anlattığı biyografik bir eser olan bu kitap, geleneksel kütüphaneciliğin özellikle basılı

kitabın sınırlı olduğu çağları hakkında ışık tutmaktadır. Tarihimizde hem bilim insanı olup, hem de kütüphanecilik yapmış birçok şahsiyet vardır. Bu şahsiyetler mesleği icra ederken alanlarında eserler de vermiştir. Ancak İsmail Saib Sencer tüm bilgi birikimine rağmen yazılı bir eser bırakmamış ender şahsiyetlerden biridir. İstanbul Üniversitesi Arap Dili ve Edebiyatı Bölümünde hocalık yaparken Cumhuriyetin ilanından sonra Beyazıt Devlet Kütüphanesinde çalışmaya başlayan İsmail Saib Sencer bu yönüyle kütüphaneciler için bilgiyi arayan kişiye yol gösterme ve yön verme görevinin nasıl yapılacağı konusunda ilham kaynağı olabilecektir. Daha önce *Türk Kütüphaneciliği* dergisinde mesleğe katkı sağlayanlar bölümü altında hayatını okumuş olduğum bu kütüphaneci büyüğümün hayatı ve dostlarının onun hakkında görüşlerini de öğrenmiş oldum.

Kitap beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kısa bir önsöz ve ilk sözden sonra özellikle Osmanlı Devleti döneminde kütüphaneler ve kütüphanecilik konusunda kısa bilgi içermektedir.

İkinci bölümde İsmail Saib Sencer'in detaylı olarak hayatı, ailesinin kökeni ve almış olduğu eğitimler birlikte akademik kariyeri ve görevlerinden ayrıntılı olarak bahsedilmektedir.

*Arşiv memuru, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, İstanbul. E-posta: resitsarigul@gmail.com
Archivist, General Directorate of Land Registry and Cadastre, İstanbul. E-mail: resitsarigul@gmail.com

Bu bölümde Sencer'in özellikle Tıp Fakültesindeki dersleri verdiği fakat uzmanlık için kendisine teklif edilen icazeti kabul etmemesi, bilgiye açlığın farklı bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Arapça, Farsça, Fransızca, Grekçe ve Latince bildiği anlaşılmaktadır. Kütüphaneyi özümseydiği ve hayatının bir parçası olarak kabul ettiğini anladığımız Sencer'in, hayatının son ayları hariç kütüphanede yatıp kalktığı anlaşılmaktadır.

Kitabın üçüncü bölümünde Sencer'in dostları ve yakın çevresinin tanıklıklarıyla anlatılan hayatından kesitleri görmekteyiz. Bu bölümde özellikle hafızasının muhteşemliğinden bahsedilirken araştırma yapmaya gelen bir kişinin aradığı bilginin kütüphanede nerede, hangi eserin kaçınıcı sayfasında olduğuna kadar adreslediğini öğreniyoruz. Özellikle yazma eserlerin yıllarının belirlenmesinde ve kimliklenmesinde şüpheye düşen herkesin genel danışma kaynağı olduğu anlaşılmaktadır. Okurları en az şaşırtacak nokta ise Sencer'in kütüphane ile anılan kedilere olan düşkünlüğüdür. Maaşının belli bir kısmını sokakta kalmış kedilere ayırdığını ve onları kütüphaneye alıp bakımlarını üstlendiğini öğreniyoruz. Bu derece bilgili bir kişinin neden eser verme gereği hissetmediğini yazar, Sencer'in dahil olduğu dini mezhebe dayandırmakta ise de bazı eserleri kendisinin yazdığını ancak kendi ismini kullanmadığından söz edilmektedir. Bu bölümün son kısımlarında ise Sencer'in son zamanları ve ölümü hakkında bilgi verilmektedir.

Dördüncü bölümde Sencer'in vefatı sonrası yazılanlar yer almaktadır. Özellikle kendisiyle görüşmüş ve Beyazıt Devlet Kütüphanesinde çalışırken istifade etmiş birçok kişinin kütüphaneci Sencer hakkında söyledikleri ve yazdıkları dikkate değerdir. Özellikle devrin İsveç Başbakanı Per Albin Hansson'ın Sencer'in vefatı sonrası İsmet İnönü'ye çekmiş olduğu başsağlığı telgrafında yazmış olduğu "*İlmin başı sağolsun*" ifadesi belki de bir kütüphaneci için uluslararası diplomasinin tek örneğidir.

Son bölümde ise; vefatından sonra Beyazıt Devlet Kütüphanesi müdürüyle yapılan röportajı ve kendisi için yazılmış şiirleri görmekteyiz. Bu bölümde fotoğraflarla birlikte kitapta ismi geçen kişilerin kısa biyografi bilgilerini de bulabilirsiniz.

Son hafız-ı kütüb, ayaklı kütüphane gibi isimlerle anılan İsmail Saib Sencer yaşadığı devirde kütüphaneciliğin en iyi uygulayıcılarından olmuş, bu yönüyle de geleneksel kütüphaneciliğin temel taşlarından biri kabul edilmiştir. Yazar bu eserinde, Sencer'in farklı yönleri ve siyasi tercihlerine eğilmiş olsa da kütüphanecilik mesleğini uygulamak isteyen genç meslektaşlarımızın okuması gereken eserlerden biri olduğuna inanıyorum.